

21. 5. 2017 - Břímě, které netíží

1. čtení: Iz 58, 5-10

Píseň: 25 - K tobě duši pozdvihuji; 4. - 7. sloka

Základ kázání: Mt 11, 28-30

Kázání: Milé sestry, milí bratři v Kristu,

každý je obtížen mnoha břemeny. Tíží nás viny a povinnosti, úkoly a plány, historie osobní, rodinná i světová. Tíží nás, co jsme způsobili i nezpůsobili, co jiní způsobili nám nebo naopak nezpůsobili. A k tomu nás tíží také břemena, jež si nesou naši blízcí.

Obtíženy jsou i malé děti, ba dokonce ještě před svým narozením. Jen o tom ještě nevědí. Netuší, komu se narodí, jak s nimi budou rodiče nakládat, pokud vůbec nějak. Nevědí, co zdědili po předcích geneticky, politickým nábožensky ani společensky.

I církev k břemenům někdy přidává. Někdy kvůli státní politice, někdy kvůli nutné administrativě, někdy úplně zbytečně. Stejně jako rodina, firma, přátelé - prostě kterékoli společenství. Tolik břemen si neseme - jednotlivě i spolu.

Proto Ježíš, zcela jedinečně v evangeliu podle Matouše, volá: „Pojďte ke mně všichni, kdo se namáháte a jste obtíženi břemeny - a já vám dám odpočinout. Vezměte na sebe mé jho a učte se ode mne, neboť jsem tichý a pokorného srdce; a naleznete odpočinutí svým duším. Vždyť mé jho netlačí a břemeno netíží.“ Kraličtí dokonce krásně překládají: „Vždyť mé jho zajisté jest rozkošné a břímé mé lehké.“

Nikdy jinde v Novém zákoně tento oddíl nenalezneme. Ačkoli podobné volání nalezneme běžně v Žalmech (Ž 23), u Izajáše (viz první čtení), u Jeremjáše (Jr 31, 25) i v dalších spisech Starého Zákona. Což je trochu ostuda pro Zákon Nový - díky Bohu však alespoň jednou tuto nabídku obsahuje.

Vždyť potřebujeme odlehčit. Potřebujeme alespoň jednou za čas odložit z ramen i beder břemena, která táhneme s sebou. Ta uvědomělá a přiznaná, i ta zcela neuvědomělá a nepřiznaná.

Potřebujeme odkládat břemena všedních povinností, starostí, bolestí i zklamání. Možná i víc, než břemena výjimečná a extrémní, protože ta nás svou nečekanou tíhou obvykle donutí k nějakému řešení.

Ať už nás však tíží spíš uvědomělé či neuvědomělé, všední či výjimečné, můžeme je odkládat. Můžeme z ramen, hlav i srdcí shazovat jho vlastního těla - mladého i starého, zdravého více i méně. Můžeme složit břemena vin, úkolů a povinností vůči sobě i vůči druhým. Alespoň na chvíli.

Krásná a lákavá nabídka. Tak skutečná, jak je ve Starém Zákoně běžná. Navíc potřebujeme odkládat svá jha zcela nutně - jakkoli nám tuto možnost nabízí lidský svět jen málokdy.

Avšak Hospodin tu není od naplňování lidských potřeb. Ježíš Kristus nepřišel, aby nám pomohl občas si odpočinout. To by bylo trochu málo. Stejně jako vykoupení Velkého pátku Hospodin dovedl k dokonalosti spásou vzkříšení, tak přidává něco navíc i k možnosti odpočinku od břemen, která můžeme stejně odložit jen na chvíli.

U Krista totiž není jen pětihvězdičkový hotel odpočinku a relaxace. To je jen banální, primitivní povrch Kristových slov. Stvořitel světa v Kristu nabízí dokonce *rozlámání* všech našich břemen. Rozbití každého jha. Rozevření všech okovů, které nás svírají. Tím, že nám, ujařmeným, dá volnost. A to nabídl již dávno před Kristovým narozením - za proroka Izajáše v sedmém či šestém století př. Kr. A vlastně už v exodu Israelců z Egypta či v povolání Abrama.

Pokud si však vlastní ujařmenost, vlastní otroctví, přiznáme. Pouze přiznané okovy mohou být rozevřeny. Pouze přiznané břemeno může být zlomeno. Vždyť i ta výzva v evangeliu podle Matouše platí „všem, kdo se namáhají a jsou obtíženi břemeny“ (Mt 11, 28). Ten, kdo se má za borce a vítěze, za toho, kdo všechno unese a zvládne, všechno okecá a zařídí, kdo věří hlavně sám sobě - ten Boží nabídkou pohrdne. Tím spíše ten, kdo má dojem, že si s sebou nic netáhne, žádné břemeno ho netlačí. Bohužel...

Teprve když si jednotlivci i společenství přiznají svá břemena, mohou je u Krista odložit. Jen tehdy je Hospodin rozlamuje. Protože už přiznání jha, které nesu třeba celý život, je prvním krokem rozlomení jha a okovů největších a základních: Okovů hříchu. Tedy vzpoury proti Bohu. Tedy svévole.

Dobře to vystihl Izajáš! V první řadě jsou to skutečně okovy svévole, tedy své-vůle, kterými jsme spoutáni. Daleko silněji a pevněji než vůle všech a všeho kolem nás. Svévole dokáže být tak samozřejmou, že už její tlak a tíhu ani nevnímáme. Vždyť si ji neseme od počátku svého vědomí, ne-li déle. Nikdo není tak vysazený na vlastní vůli jako děti - ať už děti věkem nebo duchem!

Tak Hospodin ve svých chrámech, ve svém Písmu a ve své milosti nabízí nejen dovolenou - dočasné odložení břemen - ale úplnou změnu života: Rozlámání všech břemen. Rozevření všech okovů. Volnost všem ujařmeným. Protože nabízí překonání naší vůle. Naší svévole.

Minulý týden jsem hovořil o lásce k nepřátelům. To je nepředstavitelné, absurdní a neúnosné jho pro každého svévolníka. Avšak pro takového, který přinesl Kristu k rozlámání zejména okovy svévole, je láska k nepřátelům břemenem lehkým. Protože přináší tichost a pokoru srdce (Mt 11, 29). Přináší odpočinutí duším i srdcím skrze svobodu od hněvu, závisti, zraněnosti i touhy naplnit svou vůli. A tak je břemenem, které netíží ani netlačí. Jestli je to pak vůbec ještě břemeno...?

Hospodin ani Kristus ani Bible ani křesťanství tak nejsou nástrojem likvidace lidských břemen. Vždy se budou objevovat nová - i až budeme ležet na smrtelné posteli. Jho strachu a pochybností právě tam zaznívá v plné síle. Hospodin v Kristu, Bibli, křesťanství i Církvi však nabízí výměnu všech těch lidských a světských břemen za břemeno, které netíží a netlačí: Břemeno Kristova kříže. Břemeno lásky ne hlavně k sobě, ani hlavně k druhým, ale stejné lásky k sobě jako k druhým. Břemeno lásky k nepřátelům. Břemeno lásky k Božímu zjevení i Hospodinovým vyvoleným. Ačkoli nás někdy pěkně štvou.

Avšak i v tom je kouzlo Kristova břemene: Ano, občas nás druzí naštvou a zraní. Nepřátelé pak převelice. Občas naštveme a zraníme sebe a druhé my samotní. Ale pokud jsme přinesli Bohu k rozlámání okovy vlastní svévole, pak je to naštvanost velmi krátkodechá. Nevydrží dlouho. Ba dokonce se často a rychle stává spíše úsměvnou událostí.

A to je půst, který si Hospodin přeje: Dát všem ujařmeným volnost. Což je neslučitelné se svévolí - s touhou hlavně splnit své

touhy, plány, vize a přání. Bohu nesejde na náboženských obřadech ať už skutečného nebo falešného půstu či pokory. Natožpak na kterýchkoli jiných. Ale zříct se vlastní vůle? To je ten pravý půst! Odložit to nejoblíbenější většiny lidí - svá chtění, plány, vůli. Tam míří trénink každoročního postu před Velikonocemi. Jak odlehčující je vzdát se své vůle ve prospěch Stvořitelovy! Kam se na to hrabe odmítnutí čehokoli jiného, co máme rádi.

Co to znamená prakticky? I to říkal už Izajáš: Lámejte svůj chléb hladovému. Vůbec mu nemusíte dávat peníze. Dejte mu najíst - nebo se dokonce najezte spolu s ním. Oblečte nahého, když ho uvidíte a klidně i obujte. Prostě činite diakonii - službu potřebným. Jaký lepší lék na svévoli, než nezištná, obětavá služba těm, kteří mi to nikdy nevrátí, které neznám? Jaká účinnější výuka pokory? Jaká přímější cesta k tichému a pokornému srdci?

Není náhoda, že budeme těžko hledat v evangeliích Ježíše, který neslouží potřebným - takřka vždy zcela cizím. Jsou taková místa - i Ježíš potřeboval odložit lidská břemena - ale je jich velice, velice málo. Proto byl Kristus tichého a pokorného srdce. Proto dovršil svou službu potřebným obětí vykupující *každého* člověka.

A proto máme jeho příklad následovat. Abychom si také mohli užívat tichého srdce vlastního i druhých. Pokory vlastní i druhých. Abychom Hospodinovo odpočinutí předávali dál - i kdyby jen nedokonale a po kouskách. Protože Hospodinovo břemeno ve slovu prorockém i Kristově je břemenem, které netlačí ani netíží. Ba dokonce je jhem rozkošným. Ačkoli znamená milovat i své nepřátele.

Amen.

Píseň: 695 - Z přetěžkého kříže